Vlaams Parlement

***SCHRIFTELIJKE VRAAG***

nr. 210
van **BART DOCHY**
datum: 12 november 2020

---

aan **ZUHAL DEMIR**
VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

---

*Historische bodemverontreiniging - Saneringstraject*

Ruimte en grondwater zijn schaarse en kostbare goederen in Vlaanderen. Bodemverontreiniging kan dan ook een dramatische impact hebben op milieu en gezondheid. Het Vlaamse milieubeleid heeft zich daarom als doel gesteld om tegen 2036 gestart te zijn met de sanering van alle historische bodemverontreiniging volgens MINA-plan 4. Heel wat van die gronden zijn in eigendom of in beheer van de Vlaamse overheid.

Begin 2018 was maar liefst 55% van die gronden in het Vlaamse Gewest nog niet nader onderzocht. Van de gronden die wel werden onderzocht en waarvoor een sanering noodzakelijk blijkt, werd slechts 44% van de saneringen ondertussen afgerond.

De Vlaamse overheid speelt daarbij een belangrijke rol. Ze heeft zelf heel wat vastgoed in eigendom, waaronder tal van (potentieel) verontreinigde gronden. Als publieke actor, eigenaar en gebruiker heeft de Vlaamse overheid bovendien een belangrijke voorbeeldfunctie, zeker wat betreft de uitvoering van het Vlaamse milieubeleid, incl. het bodembeleid.

Naast de Vlaamse overheid beschikken steden en gemeenten alsook privé-eigenaars over terreinen met een historische saneringslast. Er werden door de steden en gemeenten risico-inlichtingen overgemaakt voor 187.000 kadastrale percelen. In totaal zouden er in Vlaanderen 85.000 risicogronden zijn.

De steden en gemeenten werden ondertussen aangeschreven door de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) om hun terreinen waarop een historische saneringslast rust, zoals oude stortplaatsen, te saneren met ingang van 2021. In dat schrijven wordt gevraagd dat steden en gemeenten ter zake een voorbeeld stellen.

Op vandaag adviseert de OVAM een oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek alvorens over te gaan tot een saneringsfase. Daarnaast is er in een financiële stimulans voorzien onder bepaalde voorwaarden voor de saneringsfase van maximaal 50%, beperkt tot 200.000 euro.

1. Voor hoeveel gronden in het Vlaamse Gewest moet nog worden onderzocht of er sanering noodzakelijk is? Kan de minister een verdeling bezorgen van de risicogronden per provincie en hoeveel procent ervan reeds werd onderzocht? Hoeveel procent van de onderzochte gronden moet worden gesaneerd?

2. Hoeveel risicogronden werden er onderzocht in 2018 en in 2019? Hoeveel gronden werden er gesaneerd in 2018 en in 2019?
3. Hoe lang zal het duren aan het huidige tempo vooraleer alle gronden onderzocht zullen zijn? Hoe lang zal het duren aan het huidige tempo vooraleer alle gronden gesaneerd zullen zijn?
4. Hoeveel procent van die risicogronden is in handen van de Vlaamse overheid, lokale besturen of privé-eigenaars?
5. Welke initiatieven zijn er op til om het lokale bestuur te motiveren om die voorbeeldfunctie op te nemen?
6. Hoe zullen privé-eigenaars van risicogronden aangemoedigd worden om het saneringsproces op te starten?

**ZUHAL DEMIR**
VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

---

**ANTWOORD**
op vraag nr. 210 van 12 november 2020
van **BART DOCHY**

---

1. Jaarlijks wordt aan het Vlaams Parlement de voortgang van de aanpak van historische bodemverontreiniging opgenomen in het verslag betreffende de uitvoering van het bodemdecreet. Het recentste verslag voor 2019 werd op 14 oktober ter beschikking gesteld aan de parlementsleden. (https://publicaties.vlaanderen.be/download-file/38927). Dit document bevat voor het volledige Vlaams Gewest de informatie dd. 01/01/2020 over de onderzochte risicogronden, het percentage waarbij verder onderzoek of bodemsanering noodzakelijk is, en de geschatte aantallen nog te onderzoeken en saneren risicogronden (blz. 17). De situatie op 01/01/2019 werd weergegeven in het verslag betreffende de uitvoering van het bodemdecreet voor 2018 (https://publicaties.vlaanderen.be/download-file/34277).

2. Idem

3. De OVAM streeft ernaar om tegen 2036 voor alle historische bodemverontreiniging de sanering ten minste op te starten. Om de doelstelling van onderzoek en bodemsanering van de gronden met historische bodemverontreiniging tegen 2036 te realiseren, is in het Bodemdecreet een verplicht onderzoeksmoment opgenomen. Het oriënterend bodemonderzoek moet worden uitgevoerd en het verslag ervan bij de OVAM worden ingediend voor het volgende tijdstip:
   - voor risicogronden met risico-inrichtingen met één of meer risico-inrichtingen waarvan minstens één met kenletter 'B': vóór 31 december 2021
   - voor risicogronden met risico-inrichtingen met een kenletter met kenletter 'A', meerdere risico-inrichtingen met allemaal kenletter 'A' of meerdere risico-inrichtingen waarvan minstens één met kenletter 'A' en geen enkele met kenletter 'B': vóór 31 december 2023
   - voor risicogronden met kenletter 'O' of meerdere risico-inrichtingen met allemaal kenletter 'O': vóór 31 januari 2027

4. Het percentage van de risicolocaties in handen van de Vlaamse Overheid, lokale besturen en privé-eigenaars kan op basis van een recente screening van 31603 risicolocaties in de OVAM databank geschat worden op respectievelijk 14, 7 en 90%. Een risicolocatie kan bestaan uit meerdere kadastrale percelen met een verschillende eigendomssituatie, wat de afwijking van 100% bij optelling verklaart.

5. Via de campagne De Grote Grondvraag (https://www.degrotegrondvraag.be/) en de bijhorende ondersteuning naar lokale besturen wordt het belang van het onderzoeken van risicogronden op de kaart gezet. Samen met de Vlaamse steden en gemeenten ondersteunen we alle grondeigenaars in Vlaanderen bij het controleren, en waar nodig, saneren van hun grond. Het doel is om tegen 2036 een gezonde omgeving te creëren voor wonen, werken en ontspannen. Momenteel doen reeds 229 gemeenten mee aan deze grootschalige campagne om na te gaan of een bepaalde grond al dan niet gezond is. In het geval van een risicogrond wordt stap voor stap aangegeven wat gedaan moet worden om de grond terug gezond te maken.
   Qua andere initiatieven nu reeds actief of in onderzoek, om de voorbeeldfunctie te stimuleren van de lokale besturen, voorziet de OVAM het volgende:

- Voor gemengde locaties (historische risicolocaties met verschillende van eigenaars) neemt de OVAM een regisserende rol op, waarbij de gepaste samenwerkingen geïnitieerd worden.
- Opdrachtencentrale voor bodemonderzoeken met draaiboek: lokale besturen moeten hierdoor zelf geen aanbesteding doen voor bodemonderzoeken maar kunnen gebruik maken van deze beschikbaar bij de OVAM.
- Voorbeeldbestekken voor bodemonderzoeken voor lokale besturen die zelf aanbesteden.
- Ondersteuning bij de inventarisatie en planning van hun bodemonderzoeken.
- Er is een contract ter beschikking voor de bepaling van het ruimtelijke herontwikkelingspotentieel van hun risicogronden (incl. de stortplaatsen).
- Met centrumsteden worden OVAM-brede samenwerkingsverbanden afgesloten.
- Een benchmarktool is ter beschikking voor alle lokale besturen waarmee ze hun bodempotentieel kunnen vergelijken met andere gemeenten (buurgemeenten, gemeenten uit dezelfde intercommunale, gemeenten uit dezelfde Belfiusgroep…).
- Er is een aanpak op maat in ontwikkeling waarbij de OVAM prioritaire gemeenten ondersteunt in hun zoektocht naar een duurzame ruimtelijke herontwikkeling binnen hun gemeente en hoe de risicogronden in het algemeen en de stortplaatsen in het bijzonder daar een invulling aan kunnen geven.
- Ten slotte onderzoeken we de mogelijkheid om de lokale besturen te ontzorgen voor wat betreft de gemeentelijke stortplaatsen die in aanmerking komen voor bebossing of natuurontwikkeling.

6. Bij de uitvoering van het oriënterend bodemonderzoek (bij overdacht of voor het verplicht onderzoeksmoment, zie vraag 3) wordt door de erkend bodemsaneringsdeskundige nagegaan of bijkomend onderzoek onder de vorm van een beschrijvend bodemonderzoek noodzakelijk is. Hierin wordt vervolgens een eventuele saneringsnoodzaak bepaald. Privé-eigenaars doorlopen in deze de klassieke decretale procedures van toepassing op het saneringsproces, waarbij evenwel onder bepaalde voorwaarden vrijstelling saneringsplicht kan worden aangevraagd (https://www.ovam.be/vrijstelling-saneringsplicht). Een ander instrument dat ingezet kan worden is deze van de cofinanciering, waarvoor huidige of voormalige eigenaars van een grond waarop een (gedeeltelijke) historische bodemverontreiniging ontstond en waarvoor bodemsanering noodzakelijk is, in aanmerking kunnen komen (https://www.ovam.be/cofinanciering).